

Folkhälsomyndigheten

registrator@folkhalsomyndigheten.se
jessica.storm@folkhalsomyndigheten.se
anne-lie.magnusson@folkhalsomyndigheten.se

Stockholm 2021-03-15

REMISSYTTRANDE;

Förslag till föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2021:2) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (Ert diarienummer 01047-2021)

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 440 medlemsföretag med runt 8 090 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, museer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har tagit del av rubricerat förslag och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

De föreslagna ändringarna

Folkhälsomyndigheten föreslår ändringar i myndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2021:2) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

I det remitterade förslaget föreslås i huvudsak följande ändringar:

- Även museer, konsthallar och nöjesparker, djurparker, temaparker eller andra liknande anläggningar föreslås omfattas av smittskyddsåtgärderna i de aktuella föreskrifterna, vilket innebär att de t.ex. ska räkna fram maxantal för besökare.
- För museer och konsthallar kommer reglerna om maxantal besökare vara samma som för gym- och sportanläggningar, badhus (badanläggningar) samt handelsplatser.

Dvs. att varje besökare ska kunna disponera minst 10 kvadratmeter av den tillgängliga ytan, men maximalt 500 personer.

- För nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar ska maxantalet besökare beräknas så att varje besökare ska kunna disponera minst 20 kvadratmeter av den tillgängliga ytan.
- För samtliga verksamhetsutövare som omfattas av föreskrifterna införs ett krav på att säkerställa att personalen får adekvat information om hygienåtgärder för att förhindra smitta.
- Vissa justeringar i de allmänna råden för anpassning till de nya verksamheter som föreslås omfattas, samt förslag på nya allmänna råd som förutom de nya verksamheterna även kommer omfatta gym- och sportanläggningar samt badanläggningar.
- En bestämmelse införs om smittskyddsåtgärder för tivolianordningar eller liknande attraktioner.

Visitans synpunkter på förslagen

Olika restriktioners påverkan på företagen i besöksnäringen

Företagen i besöksnäringen – restauranger, hotell, konferensanläggningar, nöjesparker, nattklubbar, skidanläggningar och campingplatser m.m. – har drabbats oerhört hårt till följd av coronapandemin och de restriktioner som redan har införts i samband med denna. Särskilt hårt har företagen drabbats av restriktionerna i lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen med anslutande föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) från Folkhälsomyndigheten med bl.a. nu gällande krav att alla serveringsställen ska stänga för förtäring på stället kl. 20.30, förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt förordningen (2020:956) om tillfälligt förbud mot servering av alkohol och dess nu gällande förbud mot att servera alkoholdrycker mellan klockan 20.00 och 11.00.

Sedan den 24 november 2020 gäller en huvudregel om att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare tills vidare inte får hållas inom Sverige. Denna reglering finns numera i förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Det tidigare gällande undantaget från deltagarbegränsningen vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som hålls på serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder har upphört. Undantaget för så kallade arrangemang med sittande publik och möjligheten att då tillåta högst 300 deltagare kvarstår

däremot i förordningen. Vid allmänna sammankomster för religionsutövning som hålls med anledning av dödsfall – det vill säga begravningar – får antalet deltagare vara högst 20.

Härutöver har länsstyrelserna meddelat föreskrifter om en begränsning till högst åtta deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom länet, även vid så kallade arrangemang med sittande publik.

Begränsningarna av antalet deltagare vid offentliga tillställningar har i praktiken medfört ett näringsförbud för bl.a. landets nöjesparker, då de som tivolinöjen är att betrakta som offentliga tillställningar.

Visita är helt och fullt på det klara med att människors hälsa alltid måste sättas i främsta rummet och vi har mycket stor respekt och förståelse för att olika typer av åtgärder måste vidtas för att motverka spridningen av covid-19. I detta ligger också att förändringar kan komma att behöva ske och ytterligare åtgärder vidtas beroende på hur smittspridningen utvecklas. Visita och våra medlemsföretag har nu i drygt ett års tid vidtagit en mängd åtgärder för att bidra till att motverka smittspridning och för att efterleva de restriktioner som gäller och vi ser detta som en självklar och viktig uppgift.

Det företagen nu så akut behöver – och har behövt under en längre tid – är i första hand rimliga förutsättningar att bedriva sina verksamheter på ett så normalt och fungerande sätt som möjligt. De restriktioner som har införts i samband med coronapandemin innebär för de flesta av Visitas medlemsföretag mycket allvarliga begränsningar i och i vissa fall ett fullständigt omöjliggörande av driften av verksamheten, dvs. i praktiken ett näringsförbud.

Visita har under lång tid framfört att det måste vara högt prioriterat att lätta på eller helt upphäva de restriktioner som finns så snart det bedöms vara möjligt och rimligt ur ett smittskyddsperspektiv. Det behövs i det sammanhanget också en konkret och tydlig plan framåt från såväl politiken som från myndigheterna samt ett aktivt arbete i dialog med näringen för när och hur sådana förändringar ska ske, så att företagen successivt och under ansvarstagande former kan återstarta sina verksamheter och bidra till sysselsättning.

Restriktioner får inte vara mer ingripande än nödvändigt och behovet av dem måste omprövas löpande

Visita vill betona den stora vikten av att nödvändigheten av olika typer av restriktioner samt omfattningen av och innehållet i dem alltid övervägs mycket noggrant. Mer omfattande och långtgående restriktioner än vad som verkliga

bedöms vara nödvändigt och proportionerligt för att motverka smittspridning måste undvikas. Och på motsvarande sätt som det måste ske en noggrann avvägning av behovet av införande av olika restriktioner är det av stor vikt att de också bedöms och omprövas löpande.

Så snart regler som på olika sätt begränsar eller hindrar verksamheterna inte längre kan motiveras måste de också upphävas.

Införande av krav på smittskyddsåtgärder hos nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar är rimligt

Folkhälsomyndigheten föreslår att även museer, konsthallar och nöjesparker, djurparker, temaparker eller andra liknande anläggningar ska omfattas av smittskyddsåtgärderna i de aktuella föreskrifterna. Detta innebär bl.a. att de ska beräkna det maximala antalet kunder eller besökare som får vistas i verksamhetens lokaler inomhus eller inom ett anläggningsområde samtidigt (maxantalet), skriftligt dokumentera maxantalet och hur beräkningen har gjorts, tydligt anslå maxantalet samt säkerställa att maxantalet inte överskrids. Vidare ska verksamheterna informera sina kunder och besökare om hur smittspridning kan undvikas, erbjuda sina kunder och besökare möjlighet att tvätta händerna med tvål och vatten eller erbjuda handdesinfektion, skriftligt dokumentera de övriga smittskyddsåtgärder som verksamheten har vidtagit, följa upp de vidtagna smittskyddsåtgärderna, säkerställa att personalen får adekvat information om hygienåtgärder för att förhindra smitta, samt hålla sig informerade om särskilda rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och den regionala smittskyddsläkaren.

Visita har inga invändningar mot Folkhälsomyndighetens förslag i denna del. Det framstår som rimligt att sådana krav på generella åtgärder för att motverka smittspridning som redan gäller för gym och sportanläggningar, badhus och handelsplatser även omfattar nu föreslagna verksamheter. Visita tillstyrker därför förslaget i denna del.

Vi erinrar dock om vikten av att även behovet av dessa åtgärdskrav omprövas löpande och lättas på eller upphävs så snart det är möjligt ur smittspridningssynpunkt.

Även hos nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar måste antalet besökare få uppgå till en per 10 kvadratmeter

Enligt Folkhälsomyndighetens nu remitterade förslag ska för nöjesparker, djurparker, temaparker eller liknande anläggningar det högsta tillåtna antalet besökare beräknas på så sätt att varje besökare inom anläggningsområdet ska kunna disponera minst 20 kvadratmeter av den tillgängliga ytan. Detta ska gälla för verksamhetslokaler inomhus såväl som för områden och utrymmen utomhus.

För gym och sportanläggningar, badhus och handelsplatser gäller enligt Folkhälsomyndighetens föreskrifter att det maximala antalet kunder eller besökare som får vistas i verksamhetens lokaler inomhus samtidigt (maxantalet) beräknas på sådant sätt att varje besökare eller kund, inom varje avgränsat utrymme, ska kunna disponera minst 10 kvadratmeter av den tillgängliga ytan. I det remitterade förslaget föreslås motsvarande reglering införas även för museer och konsthallar.

Ett genomförande av Folkhälsomyndighetens förslag när det gäller maxantalet besökare skulle således innebära en betydligt strängare reglering för nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar i förhållande till andra reglerade verksamheter. Dels skulle nöjesparker, djurparker och temaparker endast få möjlighet att ta emot en besökare per 20 kvadratmeter – till skillnad från exempelvis butiker, museer och konsthallar m.m. som får ta emot en besökare per 10 kvadratmeter – och dels skulle begränsningen för dessa verksamheter inte endast gälla i lokaler inomhus utan även i utrymmen utomhus.

Visita anser att Folkhälsomyndighetens förslag i denna del är alltför långtgående, oproportionerligt och skulle drabba de berörda verksamheterna på ett orimligt sätt. Vi motsätter oss därför med kraft ett genomförande av begränsningen av maxantalet för de aktuella verksamheterna i enlighet med förslaget.

Visita anser att det saknas skäl för att begränsa antalet deltagare hos nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar så mycket hårdare än hos övriga reglerade verksamheter. Som skäl för förslaget hänvisar Folkhälsomyndigheten till att nöjesparker och liknande verksamheter ofta samlar ett mycket stort antal personer, samtidigt som de ofta har stora ytor som antalet ska beräknas utifrån samt att det finns risk för att besökare samlas kring ytor där exempelvis attraktioner eller sevärdheter finns och att hela den tillgängliga ytan därmed inte faktiskt nyttjas. Folkhälsomyndighetens bedömning är därför att när det gäller nöjesparker och liknande verksamheter är det viktigt att i ett första skede begränsa antalet besökare i enlighet med försiktighetsprincipen och att varje besökare inom anläggningsområdet ska kunna disponera minst 20 kvadratmeter av den tillgängliga ytan.

Visita ifrågasätter starkt Folkhälsomyndighetens resonemang att det på stora ytor utomhus – vilket generellt är fallet beträffande nöjesparker, djurparker och temaparker – skulle finnas skäl för en begränsning till högst en deltagare per 20 kvadratmeter, samtidigt som det inomhus i exempelvis en butik eller ett gym anses vara tillräckligt med en begränsning till en deltagare per 10 kvadratmeter.

Mot bakgrund av de generella krav på smittskyddsåtgärder som har föreslagits – och som Visita enligt vad som framgår ovan inte har något erinran mot – måste det rimligen vara tillräckligt att även för nu berörda verksamheter begränsa antalet

deltagare till högst en per 10 kvadratmeter. Vår bedömning är att en begränsning till en deltagare per 20 kvadratmeter i enlighet med Folkhälsomyndighetens förslag sannolikt skulle medföra att de verksamheter som berörs av regleringen i praktiken inte kommer att kunna hålla öppet. Dvs. nöjesparker som inte kunde öppna under 2020 kommer antagligen inte att kunna göra det heller med denna reglering och verksamheter som kunde hålla öppet under 2020 kommer kanske inte att kunna göra det nu om den föreslagna begränsningen införs.

Visita hänvisar härutöver också till och ansluter oss till synpunkterna i remissyttrande i detta ärende från Svenska Nöjesparksföreningen, vars medlemmar också är medlemsföretag i Visita.

Det kan också konstateras att det är av avgörande betydelse för bl.a. nöjesparkerna att de snarast undantas från den nu gällande begränsningen till högst åtta deltagare vid offentliga tillställningar.

Eventuella begränsningar måste åtföljas av direkt stöd till företagen

Visita vill framhålla att det redan nu föreligger ett mycket stort och akut behov av att förlänga och utöka olika statliga stödåtgärder för företagen i besöksnäringen, för att stötta dem igenom krisen och rädda arbetstillfällena. Om begränsningar av verksamheter fortsatt sker genom exempelvis föreskrifter av olika slag kommer det att ytterligare drabba dessa enormt hårt och omedelbart. Det är då också ofrånkomligt att de redan drabbade företagen i än högre grad kommer att behöva ännu mer omfattande, förbättrat och förlängt ekonomiskt stöd.

De stödåtgärder som hittills har införts har haft uppenbart svårt att nå ut till företagen i besöksnäringen och efter att olika typer av restriktioner de senaste veckorna har skärpts ytterligare är läget än mer akut. Sverige står inför en reell risk för massarbetslöshet, inte minst bland unga och utlandsfödda, mot bakgrund av hur restriktionerna slår mot besöksnäringen. Det är – för att rädda jobb och företag från ytterligare förödande konsekvenser – helt nödvändigt att ett stödsystem som även omfattar sådana begränsningar som Folkhälsomyndigheten nu föreslagit

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar
VD

Stefan Lundin
Chefsjurist